

Ondermeer de uitslag van het Referendum inzake het Europese Grondwettelijk Verdrag toont aan, dat er sprake is van een vertrouwensbreuk, die het gevolg is van de verwijdering tussen het Volk enerzijds en anderzijds de Volksvertegenwoordigers en de machthebbers van het Kabinet. Dat deze verwijdering kon ontstaan is mede te wijten aan ondermeer de volgende feiten:

- a) Momenteel zijn van de parlementsleden alleen de lijsttrekkers van de verschillende partijen, plus degenen met voorkeurstemmen, rechtstreeks gekozen; tezamen ongeveer 12 personen. De andere 138 leden zijn, geheel buiten de kiezers om, door de verschillende politieke partijen aangewezen. Deze parlementsleden zijn hierdoor 'instituten' geworden, die in de eerste plaats hun eigen belangen zijn gaan behartigen en die van de partij waaraan zij hun positie te danken hebben. Hoezeer zij het de kiezers ook anders willen doen geloven, het blijft een onmiskenbaar feit, dat zij niet langer de kiezers/het Volk vertegenwoordigden, maar zichzelf en de partij, die hen in deze positie gebracht heeft. Democratie is verworpen tot een zinledige rituele formaliteit. (zie: "Er zijn geen vrije volksvertegenwoordigers meer" en andere bijlagen).
- b) Ook de politieke partijen zelf zijn geïnstitutionaliseerd. Ook die zijn zo zeer eigen partijbelangen, politieke macht, status, roem en (persoonlijke) ambities gaan nastreven, dat ook zij het Volk feitelijk niet meer vertegenwoordigen, noch de algemene belangen van het Volk behartigen.
- c) Noch op de benoeming van de leden van het Kabinet, noch op het opstellen van het Regeerakkoord kunnen de kiezers momenteel enige democratische invloed uitoefenen.

Wil deze 'vertrouwensbreuk' en de genoemde 'verwijdering' tussen het Volk en zijn bestuurders worden hersteld, dan zal er in alle opzichten democratisch "schoon schip" moeten worden gemaakt. Dit houdt tenminste in, dat het Volk al zijn volksvertegenwoordigers rechtstreeks gekozen zal hebben. Ook zal het Volk / zullen de kiezers een bepalende stem moeten hebben in de benoeming van de Kabinet(in)formateur en dus op de ministers en de minister-president.

Ook zal het Volk moeten kunnen beslissen over de door de ministers uit te voeren "Regeer-opdracht". Het blijkt, dat het Parlement, het Kabinet, de Ministeries, de politieke partijen, politici, enz. te veel zijn geïnstitutionaliseerd. Het zijn op zich zelf staande 'instituten' geworden, waarvan de leden met elkaar samenspannen, afspraken maken, eigen belangen behartigen, enz. Ze zijn verworpen tot een naar binnen gericht geheel, dat zich keert tegen andere instituten met andere belangen en uiteindelijk ook tegen het Volk. Met name het Parlement zou daarom moeten zijn: een los verband van individuen, elk met hun persoonlijk actie-program, idealen en doelen. Deze individuen zouden, ieder vanuit hun eigen gezichtspunten, in de Kamer moeten discussiëren over de verschillende problemen. Uit de stemming zal dan blijken in hoeverre zij elkaar hebben overtuigd en welke Beslissing er zal worden genomen.

Nb. Deze Beslissing moet de uitkomst zijn van een open discussie en niet, zoals nu vaak het geval is, het vooraf bepaalde resultaat van lobby, machtspolitiek en ander achterkamertjes-gekonkel. Om deze democratische tekorten te ondervangen en aan de democratische eisen tegemoet te komen, stel ik een **Nieuw Nederlands Kiesstelsel + Referenda** voor:

- A. Het partijstelsel wordt verlaten. Op de kieslijst staan alleen natuurlijke personen, die zich op persoonlijke titel zonder last of ruggespraak verkiesbaar hebben gesteld. Om op de kieslijst geplaatst te kunnen worden dient de kandidaat zijn zodanig persoonlijke en eenduidige "geloofsbrief" of "actie-program" te overleggen, dat de kiezer hem/haar hierop niet alleen kan kiezen, maar ook op elk moment buiten de reguliere verkiezingen om, kan "afrekenen". Daarnaast moet de kandidaat een lijst van 5.000 ondertekende steunbetuigingen overleggen en dient hij/zij een bedrag van 10.000 euro (=2 euro p.p) te hebben gestort in de verkiezingspot. Hij/zij moet zelfstandig zijn/haar eigen kandidatuur in het hele land stellen en propageren. Om doorstroming te bevorderen en om ondemocratische contacten, belangenverstremming, enz. te voorkomen, mogen gekozen volksvertegenwoordigers niet meer dan twee jaar achtereen hun functie vervullen. Na deze periode kunnen zij nog slechts eenmaal voor een periode van maximaal twee jaar worden herkozen. Pas na tenminste twaalf jaar kan iemand andermaal voor twee perioden van twee jaar de functie van volksvertegenwoordiger vervullen.
- B. De kiezer mag per stemming meerdere kandidaten kiezen; bv. 20 (één stem per persoon). De kandidaten met de meeste stemmen komen op persoonlijke titel als rechtstreeks gekozenen in het Parlement, en krijgen dan elk één stem. De kiezers kunnen de onafhankelijke kandidaten in hun "glazen huis" nauwlettend volgen en op elk moment zonedig persoonlijk corrigeren/ter verantwoording roepen.

- C. De kiezer mag elke twee jaar tevens kiezen uit vijf of zes verschillende “Regeer-opdrachten”, die tevoren door de zittende kamerleden zijn opgesteld. Deze Regeer-opdrachten hebben in beginsel een looptijd van twee jaar. De ‘Regeer-opdracht’ met de meeste stemmen moet worden uitgevoerd
 door de ministers van het Kabinet, die daarvoor door het Parlement worden uitgezocht en benoemd. De media hebben de taak, om het Volk deugdelijk, en feitelijk juist te informeren en voor te lichten over de feiten, de ‘voors’ en ‘tegens’ van de verschillende Regeer-opdrachten. Om belangenverstremming te voorkomen, mogen ministers/-president niet gekozen volksvertegenwoordigers zijn, noch mogen zij enig andere binding hebben met de kamerleden, die hen bij de uitvoering van Regeer-opdrachten publiekelijk moeten controleren, corrigeren, straffen. Ook mogen de leden van het Kabinet gedurende hun bewindsperiode geen andere functies bekleden, die hun onpartijdigheid, integriteit en onafhankelijkheid in gevaar kunnen brengen. Als de Regeer-opdracht zelf niet goed wordt of kan worden uitgevoerd, dan moet het Parlement daarvoor aan het Volk verantwoording afleggen. Het Volk moet dan middels verkiezingen of referendum bepalen, of dezelfde, dan wel een andere door het Volk te bepalen Regeer-opdracht moet worden uitgevoerd. In beide gevallen moet het Parlement andere ministers benoemen.

NB.1. Let op het democratisch verschil tussen het onderling beklonken Regeerakkoord en de door het Volk gekozen Regeer-opdracht.

*Pas als er met zulke nieuwe Verkiezingen nieuwe Volksvertegenwoordigers zijn gekozen, die dan wèl het vertrouwen van het Volk zullen hebben, kunnen dezen met het Volk discussiëren en voorstellen doen over wat er vervolgens zal moeten gebeuren. Met Referenda kan het Volk hierover beslissen.

*Pas daarna kunnen de Volksvertegenwoordigers de verschillende ‘Regeer-opdrachten’ opstellen, waaruit de kiezers een keuze kunnen maken.

*Pas dan kunnen de Kabinetsleden worden benoemd en kunnen zij hun Regeer-opdracht uitvoeren.

NB.2. Voor het uitzoeken van de ministers en het formeren van het Kabinet kan het Parlement een (in)formateur aanwijzen, of een “Parlementaire (In)formatie Commissie” in het leven roepen. Het is ook mogelijk, dat bij elke Regeer-opdracht wordt vermeld wie de (in)formateur daarbij is. Ook zou van tevoren kunnen worden bepaald, welke personen/ministers de betreffende Regeer-opdracht zullen gaan uitvoeren. In dat geval zou het Volk toch nog indirect kunnen bepalen wie hun bestuurders zullen zijn en zou er zelfs geen (in)formateur meer nodig zijn.

Voor het kiezen van de leden van Gemeenteraden, Provinciale Staten, Waterschappen, enz. dient de in A. en B. genoemde procedure te worden gevolgd.

Voor de in C. genoemde ‘Regeer-opdracht’ kan regionaal niet worden gekozen, omdat deze lagere overheden zich bij de uitvoering van hun beleid moeten houden aan de landelijke Regeer-opdracht.

NB.3. Om het nieuwe Kiesstelsel te kunnen invoeren, moet er eerst op traditionele wijze een nieuw Parlement gekozen worden. Dit Parlement moet, zowel de vereiste Grondwetswijzigingen voorbereiden, als het straks benodigde aantal Regeer-opdrachten opstellen. Aansluitend zullen er dan opnieuw verkiezingen zijn, maar dan volgens het nieuwe Kiesstelsel. Dit lijkt omslachtig, maar de burgers zullen daar zeker geen bezwaren tegen hebben, omdat dit nieuwe Kiesstelsel hen meer democratische zekerheid biedt en hun invloed op het Bestuur en Vertegenwoordigers zodanig vergroot, dat zij zich veel positiever betrokken zullen weten. Het zal dan ook geen bezwaar zijn, dat er naast de 2-jaarlijkse verkiezingen, tussentijds nog meerdere verkiezingen en/of Referenda zullen plaats vinden, omdat het Parlement in nieuwe vorm de kiezers vaker om een oordeel of advies zal moeten en/of willen vragen.

NB.4. Het Zwitserse Referendum-model lijkt voorbeeldig te werken. Hoewel de kiezers daar wel vijf maal per jaar naar de stembus worden geroepen, blijkt de opkomst toch steeds ruim boven de 50% te liggen en is de betrokkenheid van de burgers bij de campagne voor de verschillende onderwerpen heel groot. Dit Zwitserse Referendum model kan ons als voorbeeld dienen en kan, als het wordt toegesneden op de Nederlandse situatie, gemakkelijk worden overgenomen.

Het is van belang, dat tegelijk met de invoering van een nieuw Kiesstelsel tevens de scheef gegroeide democratische verhoudingen worden hersteld.

Zie hiervoor: **“Hiërarchisch-model van Verantwoordelijkheid en Mandatering”** (9 juni 2005)

H.J.A. Kerkhof.